

Repliker och kommentarer

I den här avdelningen välkomnas kommentarer till tidigare bidrag och korta inlägg med ekonomisk-politisk anknytning

NIKIAS SARAFLOU
BO SANDELIN

Myrdal fortfarande mest citerad

Statistik över hänvisningsfrekvensen kan generera vissa hypoteser om vem och vad som betytt mest inom en disciplin, och kan ses som komplement till andra metoder att studera detta. Men metoden är naturligtvis inte fri från tolkningsproblem. Garfield [1963] skrev i ett pionjärarbete i hänvisningsstatistik: "Det är orimligt att blint dra slutsatsen att den mest citerade författaren förtjänar ett Nobelpris. Den utgångspunkten skulle kunnat leda till att Lysenko och andra betraktades som de största vetenskapsmännen under det gångna decenniet."

Syftet med denna korta artikel är att belysa följande frågor: För det första, hur flitigt åberopas Myrdals och övriga Stockholmskoleekonomers arbeten jämfört med dagens svenska nationalekonomiprofessorers? För det andra, i vad mån kan Myrdals, Ohlins och Lindbecks arbeten illustrera Stiglers uppfattning om nationalekonomin som en "imperialistisk vetenskap"? För det tredje, vilka arbeten av Myrdal åberopas mest?

Källan är databasen *Social Science Citation Index* (SSCI) för 1989, som bl a innehåller uppgifter om hänvisningar från artiklar publicerade i vetenskapliga tidskrifter. Detta bidrag kan ses som en komplettering till en tidigare artikel om publikationsfrekvensen vid bl a olika ekonomiska institutioner i Sverige (Sarafoglou & Haynes [1991]).

Tolkningsproblem

Efter Garfields [1963] och de Sola Prices [1965] pionjärarbeten har studier i hänvisningsstatistik koncentrerats på följande områden:

- vem åberopar vem
- kommunikationsnätverk
- ledande företrädares "power bias"
- korsreferenser mellan tidskrifter
- effekten av ha redaktören "i huset".

Några av punkterna i denna uppräkningskanske främst den tredje och den femte – visar också på ett par av de problem som vid sidan av Lysenkofenomenet är förknippade med tolkning av hänvisningsstatistik. En variant under den tredje punkten är de tolkningsproblem som är knutna till artiklar med mer än en författare. Text tillämpar handledare för doktorander olika praxis i de fall doktoranden jobbat

NIKIAS SARAFLOU är lektor vid högskolan i Sundsvall.
BO SANDELIN är redaktör för *Ekonomisk Debatt*.

handledaren bara satt till några timmar för att få en bra slutversion. Somliga låter sig avtackas i en fotnot medan doktoranden ensam står som författare, andra sätter sig själva som medförfattare. Olika praxis i det avseendet kan alltså leda till att en handledare står som författare till få respektive många uppsatser och därmed tenderar att få ett fåtal respektive många hänvisningar.

Även ett fenomen som snarast är omvändningen av exemplet ovan vällar tolkningsproblem. Det finns undantagsvis personer som nått långt i den formella akademiska karriären, men som saknar någon väsentlig egenskap för att på egen hand få en artikel eller en bok i gott skick. Det kan tex vara språkbehandlingen, klarheten i resonemangen eller akribin överhuvudtaget som är dålig. Detta gör att man är beroende av goda medarbetare, ofta underställda. Det gör också att man har få arbeten som man ensam är helt ansvarig för, men kanske många som andra också är delaktiga i. Vederbörandes problem är ofta inte kända utanför en trängre krets. Hur skall man värdera hans eller hennes publikationer och hänvisningarna till dessa?

Ett annat tolkningsproblem har att göra med att somliga arbetar inom områden där väldigt många är engagerade medan andra arbetar inom områden där färre publicerar sig. Detta kan påverka hänvisningsfrekvensen.

Till hänvisningsstatistiken från just *Social Science Citation Index* är några speciella nackdelar knutna. Den viktigaste är att om man söker utifrån ett visst författarnamn så får man träffar endast om vederbörande står som ensam författare eller som första namn för en artikel eller bok som det hänvisats till. Eftersom det normala är att författarnamnen anges i alfabetisk ordning vid delat författarskap, tenderar färre hänvisningar att knytas till dem vars namn har en begynnelsebokstav i slutet av alfabetet. Vidare saknas i data-

materialet hänvisningar från böcker. Där-
emot inkluderas hänvisningar till böcker.

Stor spridning

Av ovan nämnda skäl går vi inte in på varje enskild individ när det gäller nu verksamma personer. I stället nöjer vi oss med att redovisa några sammanfattande statistiska uppgifter. De avser alltså antal hänvisningar 1989 till professorerna i nationalekonomi (inkl specialområden) i Sverige. För de trettioåtta berörda personerna som sammanlagt fick 336 hänvisningar gäller:

Högsta värde	59
Lägst värde	0
Genomsnitt	8,8
Median	4,5

Det framgår redan av denna sammanställning att det rör sig om en mycket ojämn fördelning. Aritmetiska genomsnittet (8,8 hänvisningar) är nästan dubbelt så högt som medianvärdet.

Ännu klarare framgår ojämnheten av *Tabell 1*, som visar hur stor andel av hänvisningarna till professorsgruppen som en viss andel av professorerna svarar för, räknat från dem som har fått flest till dem som fått minst antal hänvisningar.

Tabell 1 Fördelningen av hänvisningarna 1989 till svenska professorer i nationalekonomi (inkl specialområden) enl SSCI.

Andel professorer (procent)	Andel hänvisningar (procent)
5	28
10	44
20	61
50	92
80	100

Vi ser bla att de 50 procent mest åberopade professorerna fick 92 procent av hänvisningarna, och att 80 procent fick 100 procent av hänvisningarna. Detta innebär från andra ändan att de 20 procent minst åberopade professorerna inte fick några hänvisningar alls, och att de 50 procent minst åberopade fick 8 procent av hänvisningarna.

Myrdal mest åberopad

Hur uppmärksammas den gamla Stockholmsskolans ekonomer i jämförelse med dagens? Ganska mycket. De åberopas fortfarande flitigt, vilket framgår av *Tabell 2*. (I ett avseende blir det en haltande jämförelse till de äldres nackdel när vi jämför dem med de nu verksamma. I hänvisningsstatistiken för dagens ekonomer ingår ett stort antal självciteringar. Det var av naturliga skäl omöjligt för Stockholmsskolekonomerna att åberopa sig själva 1989.)

Tabell 2 Antal hänvisningar 1989 till Stockholmsskolans ekonomer enligt SSCI.

Gunnar Myrdal	115
Bertil Ohlin	21
Erik Lindahl	8
Erik Lundberg	8
Ingvar Svennilsson	2
Dag Hammarskjöld	0
Alf Johansson	0

Myrdal åberopades 1989 115 gånger, vilket är mer än högsta värdet för de nu aktiva professorerna. Även Ohlin åberopas flitigt. För både Myrdal och Ohlin gäller att flertalet hänvisningar avser arbeten som de publicerade utanför den egentliga Stockholmsskolan. För Ohlins del är det främst hans handelsteoretiska skrifter som åberopas. Beträffande Myrdal är det hans stora tvärvetenskapliga arbeten som dominerar; se *Tabell 4*.

Anknytningar till andra discipliner

George Stigler [1984] har kallat nationalekonomin för en imperialistisk vetenskap, därför att ekonomer i så stor utsträckning har publicerat sig i frågor som av tradition legat inom andra discipliner. Hit hör frågor om brottslighet, kontrakt, familjebildning, politikens beteende m m. För att få en uppfattning om huruvida detta stämmer på svenska ekonomer skulle vi behöva undersöka i vad mån de publicerat sig inom sådana ämnesområden. Det har vi inte gjort. (Jfr dock *Tabell 4* för Myrdal.) Däremot kan vi i *Tabell 3* visa till vilka discipliner de vetenskapliga tidskrifter i vilka Myrdal, Ohlin och Lindbeck åberopades primärt hör. Det ger möjligen en antydning om hur dessa ekonomer trängit in i andra discipliner.

Vi ser att att alla tre åberopas även utanför nationalekonomin. Detta tyder på att de haft inflytande även på andra discipliner. Den som detta är mest utpräglat

Tabell 3 Antal hänvisningar och ämnes-tillhörighet för de tidskrifter där Myrdal, Ohlin och Lindbeck åberopades 1989 enligt SSCI.

	Myrdal	Ohlin	Lindbeck
Nationalekonomi	38	13	46
Statsvetenskap	4		5
Sociologi	13		
Regionalekonomi	12	4	2
Matematik	1		
Operationsanalys	1		
Företagsekonomi	1	1	5
Antropologi	2		
Juridik	7		
Geografi	7		
Demografi	5		
Övrigt	24	3	1
Summa	115	21	59

för är Myrdal. Från nationalekonomin hade Myrdal bara en tredjedel av sina 115 hänvisningar; Lindbeck hade här 46 hänvisningar, vilket var mer. Detta är helt i linje med den gängse uppfattningen att Myrdal var en mycket bred samhällsvetare.

Att hänvisningarna till Myrdal är fördelade på så många discipliner hänger naturligtvis samman med karaktären på hans skrifter. I *Tabell 4* ser vi vilka skrifter de 115 hänvisningarna är fördelade på.

Tabell 4 Hänvisningar till Myrdal 1989 fördelade på hans olika skrifter enligt SSCI.

	Antal hänvisningar	Publiceringsår
American Dilemma	36	1944
Economic Theory and Underdeveloped Regions	24	1957
Asian Drama	23	1968
Monetary Equilibrium	5	1939
The Political Element in the Development of Economic Theory	5	1953
Kris i befolkningsfrågan	4	1934
Övrigt	18	
Summa	115	

American Dilemma, som är den enskilda skrift som åberopas mest, är ett typiskt mångvetenskapligt arbete. Samma gäller flera av de övriga skrifterna, kanske särskilt *Asian Drama*. Kan vi därför säga att Myrdal illustrerar Stiglers tes om nationalekonomins ämnesimperialistiska karaktär? Det är tvivelaktigt. Den principiella skillnaden mellan Myrdals arbeten och tex Beckers skrifter om brottslighet eller Coase artiklar om kontraktsfrågor är att de senare tillämpar grundläggande ekonomisk teori på nya områden, medan Myrdal växlar mellan sociologisk teori,

ekonomisk teori etc allt eftersom frågan enligt hans uppfattning kräver det. Myrdal var inte bara ekonom utan även sociolog, statsvetare, ekonomisk-historiker m m.

Referenser

- Garfield, E, [1963], "Citation Indexes in Sociological and Historical Research". *American Documentation*, vol 14, s289-291.
- Sarafoglou, N & Haynes, K E, [1991], "Forskningens effektivitet vid nationalekonomiska och företagsekonomiska institutioner i Sverige". *Ekonomisk Debatt*, årg 19, nr 3, s239-243.
- Price, D J de Solla, [1965], *Science since Babylon*. Yale University Press.
- Stigler, G S, [1984], "Economics - the Imperial Science?". *Scandinavian Journal of Economics*, vol 86, s301-313.